

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRİNĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Ilie I. Ciolac cu Lucreția Ciolac.

Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Vasile Grigore cu Ministerul domeniilor.

Tribunul județului Romanși: Ana Negri și altele cu Maria Al. Niculescu-Ianca.

Tribunalul județului Vaslui: H. Nelken și alul cu L. Sandovici. *Observație* de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Audiențele dela 2 Aprilie 1910

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

Ilie I. Ciolac cu Lucreția Ciolac

DIVORȚ. — ANUL DE ÎNCERCARE. — APEL. — INADMISIBILITATE. — ART. 242 ȘI 244 COD. CIVIL.

Decâteori tribunalul, uzând de facultatea ce-i dă legea, acordă soților, în materie de divorț, un an de încercare, această sentință nu poate fi atacată cu apel la Curte.

No. 63. — Respins, ca neintemeiat, recursul făcut de Ilie I. Ciolac în contra deciziei Curței de apel din Galați, secția II, No. 10 din 1901, dată în proces cu Lucreția Ciolac.

S'au ascultat: d-l avocat Take Ionescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat P. Sadoveanu, în combateri; d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

«Violarea art. 241, 244, 229 din codul civil, combinate cu art. 322 din procedura civilă.

«Curtea din Galați, numai prin violarea acestor texte de lege scoatește ca definitiv și neapelabil jurnalul tribunalului care în materie de divorț acordă soților un an de încercare, intrucât prin nici un text del ege nu se interzice formal acest drept de apel care, după principiile generale, este admis orcând și în orice materie, în afară de cazurile în cari un text special și categoric îl interzice».

Având în vedere că, din deciziunea supusă recursului, rezultă că Curtea de apel a declarat că nu există drept

de apel contra sentinței tribunalului prin care se acordă soților un an de încercare și în consecință a respins apelul făcut de recurentul Ilie I. Ciolac contra jurnalului tribunalului Botoșani, cu No. 5888 din 1909, ca inadmisibil;

Considerând că sentința tribunalului, prin care în materie de divorț se dă un an de încercare conform art. 241 c. civ., nu e supusă apelului, atât potrivit regulilor de procedură civilă, cât și conform art. 244 c. civ.; că, așa fiind, sentința nu e definitivă, astfel ca tribunalul să fie desinvestit de cercetarea cauzei, ci ea fixând anul de încercare, tribunalul rămâne investit, și de aceea după expirarea anului, dacă părțile nu revin la împreună viațuire, după cererea reclamantului tribunalul fixează termen, la care tribunalul pronunță hotărîrea definitivă de despărțenie; că, prin urmare, tribunalul nu se desinvestește decât prin această din urmă hotărîre și numai contra acesteia se poate face apel, nu însă contra sentinței prin care se declară anul de încercare care are caracterul unei sentințe preparatorii sau premergătoare;

Considerând că principiul din procedura civilă că numai sentințele definitive sunt supuse apelului, e consacrat în materie de divorț anume prin art. 244 cod. civil;

Considerând că, a susține posibilitatea apelului contra sentinței tribunalului prin care fixează anul de încercare, ar avea de consecință ca Curtea de apel să poată judecă fondul, fără ca acesta să fi fost judecat de tribunal, sau s'ar putea crede că s'ar putea face apel de douăori, atât contra sentinței preparatorie, cum e sentința relativă la anul de încercare, cât și contra sentinței definitive a tribunalului pronunțată conform art. 242 cod. civil, rezultat inadmisibil și combătut atât după principiile generale de procedură, cât și conform art. 244 codul civil;

Că, de aceea, motivul de casare este neintemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

Observație. — Chestiunea judecată de Curtea de casație este controversată, însă soluția admisă prin decizia de mai sus, este cea consacrată de doctrină și de jurisprudență. A se vedea numeroasele autorități citate de d-l profesor D. Alexandresco, în t. II al Coment. sale de drept civil, p. 13, nota 1 (ed. 2-a), la care trebuie să adăogăm o decizie recentă a Curței din Iași, publicată în *Dreptul* din 1910, No. 6 și în *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 20.

S. R.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 14 Maiu 1910

Președintele d-lui C. Niculescu, prim-președinte

Vasile Grigore cu Ministerul domeniilor

BUNURILE STATULUI. — DOBROGEA. — VÂNZARE. — NEPLATA RATELOR. — DEPOSEDARE. — ART. 45 LEGEA DIN 7 APRILIE 1889 ȘI LEGEA INTERPRETATIVĂ DIN 1908.

CONTRACT SINALAGMATIC. — CONDIȚIUNE REZOLUTORIE SUBINTELEASĂ. — ART. 1020 COD. CIV.

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR. — INSTANȚE JUDECĂTOREȘTI. — INCOMPETENȚĂ.

1° Potrivit legii din 4 Aprilie 1909 pentru interpretarea art. 45 din legea dela 7 Aprilie 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului, Ministerul domeniilor este în drept a rezilia vânzarea pământurilor din Dobrogea și a deposeda pe cumpărător îndată ce nu plătește două rate, fără somațiune, fără judecată și fără ca în prealabil să fie nevoit a urmări încasarea ratelor, fie în baza legii de urmărire, fie în alt mod.

2° Dacă contractele sinalagmatice nu pot fi reziliate numai de una din părți, ci trebuie și consimțământul celeilalte, ele însă se pot rezilia pentru neîndeplinirea obligațiunei uneia din părți, potrivit art. 1020 din codul civil.

3° Instanțele judecătorești nu au a se ocupa de constituționalitatea legilor, ele fiind chemate a aplica legile așa cum sunt făcute.

No. 83. — S'au prezentat: apelantul, prin d-l avocat O. L. Berceanu; Ministerul domeniilor, prin d-l avocat I. Păunescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Vasile Grigore contra sentinței tribunalului Tulcea No. 272 din 1908;

Având în vedere că prin această sentință s'a respins ca nesusținută acțiunea numitului apelant, acțiune prin care tinde a se obliga Ministerul domeniilor să lase în posesiunea și proprietatea sa, lotul No. 88 de 10 hectare pământ de cultură, de care a fost deposedat pe nedrept, precum și la plata venitului acelu pământ;

Având în vedere că apelantul se plânge că rău Statul l'a deposedat în 1892 de 10 hectare de pământ cu care fusese improprietar în Dobrogea, fiindcă la epoca deposedării nu era dator cu 2 rate, susținând că el cumpărând pământul în 1885 se bucură de scutire de plată pe 3 ani, prin urmare tocmai la 1889 era dator a începe plata ratelor; că, dela 1889 și până la 1892 când a fost deposedat, erau 3 rate de plată, că dânsul a plătit o rată și ceva, mai era dator cu 1 rată, și nu putea dar să fie deposedat de oarece conform art. 45 din legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului din 7 Aprilie 1889 n'avea de plată două rate;

Având în vedere că apelantul nu dovedește cu nimic că el a cumpărat la 1885; din contră, apelantul făcând interogator Statului și acesta răspunzând că vânzarea a

avut loc în 1886, la această dată trebuie considerat că a avut loc vânzarea și așa fiind, în conformitate cu art. 5 din legea interpretativă din 9 Aprilie 1910, apelantul nu se bucură de amânare de plată a prețului pe 3 ani, prevăzută de art. 29 din legea regulării proprietății imobiliare în Dobrogea din 3 Aprilie 1882, această amânare fiind dată numai acelor locuitori cari au cumpărat până la 1885; că dar, apelantul urmă a plăti ratele chiar dela cumpărare; ori, dela 1886, când a cumpărat, și până la 1892 când a fost deposedat, sunt 5 ani întregi, deci erau de plată 5 rate, și admitând că apelantul a plătit 52 lei 50 bani și socotind rata pe 30 lei, nu pe 45, cum era după legea anterioară legii din 1889, dânsul a plătit o rată și ceva, deci tot mai era dator cu mai mult de 2 rate, încât Statul a fost în drept să rezilieze vânzarea și deci bine oponentul a fost deposedat, pentrucă conform art. 45 din legea din 7 Aprilie 1889, dacă un locuitor nu plătește 2 rate, Statul e în drept să rezilieze vânzarea fără somațiune și fără judecată și să deposedeze pe locuitor;

Având în vedere că apelantul susține înaintea Curții, că prin legea interpretativă din 9 Aprilie 1910, și anume prin art. 5 al. penultim, s'a prevăzut că ratele datorite se încasează de Stat aplicându-se legea de urmărire, că dar, susține apelantul, Statul înainte de a procedea la deposedare, trebuie să-și încaseze ratele, aplicând legea de urmărire, și numai dacă nu le încasează să procedea la deposedare, lucru ce nu s'a făcut față de apelant, încât rău a fost deposedat și urmează a fi repus în stăpânirea lotului său;

Având în vedere că această susținere a apelantului este nefondată față cu legea interpretativă a art. 45 alin. 1 din 4 Aprilie 1908, care spune că pentru pământurile din Dobrogea de îndată ce un locuitor nu plătește 2 rate, Ministerul e în drept a rezilia vânzarea și a deposeda pe locuitor fără somație, fără judecată și fără ca în prealabil să fie nevoit a urmări încasarea ratelor fie în baza legii de urmărire, fiind în alt mod, și acest art. 45, astfel interpretat, este în vigoare, nefiind nici modificat, nici abrogat prin legea din 9 Aprilie 1910 invocată de apelant;

Având în vedere că apelantul mai susține că, între el și Stat intervenind un contract sinalagmatic, relativ la vânzarea pământului ce i-a făcut, nu putea Statul să facă legea din 9 Aprilie 1910 și să modifice legea existentă la cumpărare, acea prin care i se da pentru plată o scutire de 3 ani și astfel să rezilieze Statul vânzarea numai prin voința lui, la această opunându-se codul civil;

Având în vedere că, într'adevăr, contractele sinalagmatice nu pot fi reziliate numai de una din părți, ci trebuie și consimțământul celeilalte, dar contractele sinalagmatice se pot rezilia când una din părți nu-și îndeplinește obligațiunea sa, cum e în speța noastră, că apelantul n'a plătit la timp prețul (art. 1020 c. civ.);

Că, legea din 9 Aprilie 1910, nu este o lege modificatoare, ea este o lege interpretativă, ea explică cum a fost alcătuită legea din 3 Aprilie 1882 asupra regulării proprietății imobiliare în Dobrogea, deci legea aceasta din 3 Aprilie 1882 care eră în vigoare la contractarea părților, a rămas tot aceeași, n'a fost de loc modificată, i s'a arătat numai înțelesul ei, încât este nefondată și această susținere ;

Având în vedere că apelantul mai susține că legea interpretativă din 9 Aprilie 1910 este anticonstituțională, în contra art. 19 din Constituție, care se opune de a se da efect retroactiv unei legi care vatămă un drept de proprietate, și efect retroactiv s'a dat legii din 9 Aprilie 1910, când a spus că amânare de plată s'a dat numai cumpărătorilor până la 1885, și prin acest efect retroactiv s'a vătămat dreptul de proprietate al apelantului ;

Având în vedere că instanțele judecătorești n'au a se ocupa de constituționalitatea legilor, ele sunt chemate a aplica legile așa cum sunt făcute ;

Că, afară de aceasta, în chestiune nu poate fi vorba de retroactivitate, pentru că legea din 9 Aprilie 1910 fiind o lege interpretativă a legii din 3 Aprilie 1882, legea aceasta este considerată ca făcută dela început cu înțelesul spus prin legea interpretativă, iar nu că legii interpretative i s'a dat efect retroactiv, așa că și această susținere a apelantului este nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte, respinge apelul.

Semnați : C. Niculescu, N. Dimitrescu, T. N. Istrati,
T. Rădvan.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 18 Maiu 1910

Președinta d-lui C. Pantelimon, judecător unic

Ana Negri și altele cu Maria Al. Niculescu-Ianca

PRESCRIPTIUNE. — ÎNTRERUPERE. — CERERE ÎN JUDECATĂ. — ART. 1865 C. CIV.

PRESCRIPTIUNE. — ACȚIUNE PRINCIPALĂ. — CERERE SUPPLEMENTARĂ. — DACĂ CONSTITUE O ACȚIUNE SEPARATĂ. — ACELAȘ OBIECT ȘI TITLU.

ACȚIUNE ÎN REDUCȚIUNE. — REZERVĂ. — RENUNȚARE. — ART. 695 ȘI 847 COD. CIV.

ACȚIUNE ÎN REDUCȚIUNE. — CARACTERUL EI — LIPSĂ DE COERENȚĂ. — TERȚIU — REDUCȚIUNE. — DACĂ SE FACE ÎN NATURĂ SAU ÎN PLATA EXCEDENTULUI. — ART. 855 ȘI 696 C. CIV.

ACȚIUNE ÎN REDUCȚIUNE. — TOTALITATE. — COERENȚĂ. — REPRESENTARE.

1° După art. 1865 al. I din codul civil, simpla cerere în judecată operează întrerupere civilă și nu e nevoie ca acțiunea să fie notificată ca în codul francez, când cererea în judecată a fost însoțită și de plata citațiilor și prin urmare diligența ce se mai putea cere reclamantilor este îndeplinită.

2° Prescripția unei cereri suplimentare prin care se modifică suma cerută prin acțiune se întrerupe în aceleași condițiuni, deși este făcută după împlinirea termenului de prescripție, când ambele cereri

pornesc din aceeași cauză și sunt bazate pe același titlu.

3° Dacă în drept renunțarea la rezervă sau la acțiunea în reducere, spre deosebire de renunțarea la succesiune, poate fi și tacită, ea trebuie să rezulte însă în mod neechivoc din acte și din fapte emanate dela erede, căci renunțările la drepturi nu se presupun.

4° Acțiunea în reducere, când deținătorii imobilului nu mai sunt coerezi prin renunțare la succesiune, este o acțiune personală iar nu reală și în asemenea caz reducerea nu se mai face în natură ci în plata excedentului în bani.

5° Acțiunea în reducere poate fi intentată numai de unii din moștenitori și pentru totalitate, întrucât toți moștenitorii sau numai unii din ei prezintă același drept de moștenire cu privire la lucrurile ce aparțin moștenirii și care se dețin de terțiile persoane și acțiunea intentată de unii din moștenitori profită celorlalți.

No. 384. — S'au prezentat în instanță reclamantele Ana N. Negri, Maria A. Athanasovici și Caterina Maimarolu, prin d-l avocat V. Athanasovici ; intimata Maria Al. Niculescu-Ianca prin d-l avocat M. Antonescu.

Tribunalul,

Având în vedere că pârâta, în instanță și în concluziunile scrise, invoacă mai multe fine de neprimire, și anume :

Asupra prescripției acțiunii principale invocată de pârâtă :

Având în vedere că acțiunea este intentată la 28 Maiu 1904, termenul prescripției de 30 ani se împlinise la 12 Iunie același an, iar citația este înmănată pârâtei la 7 August 1904, adică după împlinirea termenului de 30 ani ; că prin urmare chestia de a se ști este dacă pentru întreruperea prescripției este suficient a se intenta o acțiune, sau trebuie încă ca acțiunea să fie adusă la cunoștința pârâtului ;

Având în vedere că art. 1865 al. I c. civ., prevede că întreruperea civilă se operă printr'o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă într'o instanță deja începută ;

Considerând că acest text de lege, spre deosebire de textul corespunzător francez, nu cere ca condițiune pentru a se operă întreruperea prescripției, ca acțiunea să fie adusă la cunoștința pârâtului, și chiar în doctrina și jurisprudența franceză tendința este ca să se considere expresiunile de «citațiune în justiție», ca generale, în care să intre și cererile în judecată ;

Că dacă legiuitorul nostru ar fi înțeles ca acțiunea să fie notificată, ar fi copiat în totul textul francez fără să-l modifice, sau ar fi prevăzut că actul care operează întreruperea civilă trebuie să fie un act cu caracter contradictoriu cum prevede la perimare ;

Având în vedere că prescripția în drept se bazează

pe presupunerea că cel care nu a exercitat în termenul fixat dreptul său, e presumat că a renunțat la acest drept sau că a fost satisfăcut, sau că l'a neglijat și din momentul ce manifestarea contrarie se ivește prin reclamarea aceluși drept, presupunerea cade. În speță, acțiunea reclamantelor a fost însoțită și de plata citațiilor cari s'au făcut în aceeași zi când s'a introdus acțiunea, precum rezultă din certificatul aflat la dosar; prin urmare și diligența ce se mai putea cere reclamantelor este îndeplinită.

Că astfel fiind, prescripția invocată urmează a se respinge ca nefondată.

În ce privește prescripția cererii suplimentare :

Având în vedere că acțiunea principală este intentată la 28 Maiu 1904, iar cererea suplimentară la Decembrie 1904, adică după data de 12 Iunie 1904, când se împlinea prescripția de 30 ani;

Considerând că cererea suplimentară făcută în cauză, prin care se modifică suma cerută prin acțiunea principală nu constituie o acțiune separată, ci este un supliment de acțiune la cererea principală; că ambele cereri au același obiect, aceleași cauze și mijloace de apărare, nu au cauze diferite și nici se bazează pe titluri distincte, ci din aceeași cauză pornesc amândouă bazate pe același titlu;

Că astfel fiind și întrucât cererea principală nu este prescrisă, nici această acțiune suplimentară nu este prescrisă, căci dreptul reclamantelor de a cere reducerea donațiunii, după cum am văzut mai sus, nu este prescris.

Asupra renunțării reclamantelor și asupra autorității lucrului judecat invocată de defendoare :

Având în vedere, în fapt, că, în urma decesului lui Ștefan Jianu rămânând mai multă avere imobilă, fii săi împart averea succesorală imobilă, precum se vede din actul de partagiu transcris la tribunalul Romanți sub No. 58, din 21 Februarie 1879, omițând dela această împărțeală pe surorile lor cari erau înzestrate deosebit. Una din surori, d-na Ana Hagiopol, autoarea reclamantelor de azi, face proces fraților ei pentru a-și primi partea sa succesorală din imobilele rămase moștenire și stăpânite numai de frații săi. În acest proces, la 5 Aprilie 1878, avocatul părților cere să se introducă în cauză și cealaltă soră d-na Maria Niculescu, defendoarea de azi, și atunci avocatul d-nei Ana Hagiopol obiectează că «nu este necesară prezența la partaj și a d-nei Maria Niculescu, de oarece averea ce se cere de a se împărți deținându-se numai de către intimați, în contra numitei nu are nici o pretențiune». Tribunalul dispune citarea și a d-nei M. Niculescu, care la înfățișarea din 14 Februarie 1879 declară prin procuratorul său Amza Jianu, în baza procurei autentice la No. 696 din 1879 că renunță la averea mobilă și imobilă a defunctului său tată Ștefan Jianu și cere scoaterea sa din proces, ceea ce se admite

de tribunal și se exclude din proces d-na Maria Niculescu. Procesul se termină cu respingerea acțiunii ca nesusținută.

Având în vedere că chestiunea de a se ști este dacă din faptele mai sus expuse rezultă pentru reclamante vreo renunțare la acțiunea în reducere de azi, sau vreo autoritate a lucrului judecat în cauză;

Având în vedere că procesul intentat de Ana Hagiopol era contra fraților săi, nu și contra surorii sale Maria Niculescu; că cerându-se să se introducă în proces și Maria Niculescu, reclamanta s'a opus obiectând că nu este necesară, căci averea ce cerea a se împărți se deținea numai de frați și nu cerea a se împărți și averea ce se deținea de Maria Niculescu ca dotă; că dacă cu această ocazie a adăogat avocatul reclamantei că în privința d-nei Maria Niculescu nu are nici o pretenție, aceasta se referă la procesul care era atunci în curs de judecată, un proces de partagiu între reclamantă și frații săi, și numai asupra averii imobilă deținută de frații săi, în care nu era vorba nici de d-na Niculescu, nici de dota ce o stăpânea, și în acest proces de partagiu, reclamanta găsind de prisos introducerea în cauză a d-nei Niculescu, declară, în lipsa d-nei Niculescu, că nu are nici o pretențiune în contra sa, de sigur pretenții relative la cererea reclamantei care făcea obiectul procesului;

Având în vedere că dacă în drept renunțarea la rezervă sau la acțiunea în reducere, spre deosebire de renunțarea la succesiune, poate fi și tacită, ea trebuie însă să rezulte din acte și fapte emane de la erede, cari acte și fapte presupun din partea lui în mod neechivoc voința de a renunța la rezervă, pentru că renunțările la drepturi nu se presupun. Or, din nici un act sau fapt al reclamantelor de azi sau al autoarei lor nu rezultă o renunțare la această acțiune în reducere de azi;

Având în vedere, în fine, că din sentința No. 420 din 1898, rămasă definitivă, dată în procesul de partagiu intentat de Ana Hagiopol prin care sentința i s'a respins ca nesusținută acțiunea, sentință dată după excluderea din proces a d-nei Maria Niculescu (jurnalul din 14 Februarie 1879), nu rezultă nici autoritate de lucru judecat în cauză, fiind dată între alte părți și având un obiect deosebit decât obiectul procesului de azi;

Că astfel fiind, și aceste mijloace de apărare nu sunt fondate și urmează a se respinge.

Asupra inadmisibilității acțiunii invocată de părată, întrucât acțiunea în reducere este reală și urmă să se ceară reducerea în natură:

Având în vedere că dacă în principiu reducerea, ca și raportul între coerezi, se face în natură, când însă deținătorii imobilelor nu mai sunt coerezi, reducerea nu se mai face în natură, ci în plata excedentului și acțiunea este personală. Aceasta rezultă din faptul că legiuitorul nostru nu a reprodus art. 930 c. civ. francez și depărtându-se dela ideile codului francez după care

acțiunea în reducere se poate urmări contra terților detentori, a prevăzut în art. 855 c. civ., că acțiunea în reducere nu are de efect întoarcerea înstrăinărilor făcute de donatar, ci numai obligațiunea acestuia de a restitui plata excedentului peste partea disponibilă fără a se stinge întru nimic dreptul terților. De asemenea legiuitorul nostru nu a reprodus de loc dispoziția art. 929 c. civ. francez, după care ipotecile cad prin acțiunea în reducere și nu le-a reprodus ca să arate că eredele rezervatar este obligat ca să respecte ipotecile contractate de donatar asupra imobilului, obiect al donațiunei;

Având în vedere că, în speță, donatara Maria Niculescu renunțând la succesiunea defunctului său părinte dela care a primit donațiunea, precum se vede din certificatul greșit tribunalului Romanți aflat la dosar, a pierdut calitatea de erede conform art. 696 c. civ. și că astfel fiind nu mai poate fi obligată a raporta în natură ceea ce trece peste cotitatea disponibilă;

Că astfel fiind, acțiunea în reducere intentată contra defendoarei care nu mai este coerede, prin renunțarea la moștenire, nu mai e o acțiune în revendicare, o acțiune reală, ci o acțiune care tinde la împlinirea unei obligațiuni cōsimțite de lege, deci o acțiune personală și reclamanta poate cere o condamnățiune bănească echivalentă cu plata excedentului cu care se depășește cotitatea disponibilă.

În fine, se susține de defendoare că fiind 6 moștenitori ai defunctei Ana Hagiopol împărțiți în mod definitiv și numai 3 intentând acțiune, nu puteau cere decât 3 părți din 6, întrucât pentru ceilalți 3 cari nu au făcut cerere, acțiunea este prescrisă expirând termenul de 30 ani și reclamantele de azi nu pot să se prevaleze de drepturile lor;

Considerând că, în drept, unul din moștenitori poate intenta acțiunea în reducere pentru toată rezerva, dacă dovedește în fapt că rezerva este atinsă, întrucât toți moștenitorii sau numai unii din ei reprezintă acelaș drept de moștenire pentru totalitate cu privire la lucrurile ce aparțin moștenirii și cari se dețin de terțe persoane; că acțiunea făcută de un coerede profită celorlalți, chestia repartitei sumei câștigate de unul sau trei din eredi cu ceilalți coeredi fiind o chestie *inter alios* care nu privește pe donatarul gratificat cu rezerva ereditărilor;

Că astfel fiind, și această obiecțiune de drept este nefondată și urmează a fi respinsă.

In fond:

Având în vedere că din desbateri, concluziunile scrise și actele prezentate de părți rezultă următoarele: În anul 1874, după încetarea din viață a lui Ștefan Jianu din Caracal, a rămas mai multă avere imobilă și 6 copii dintre cari 4 băieți: Amza, Gheorghe, Ștefan și Iancu, și 2 fete măritate: Ana Hagiopol autoarea reclamantelor de azi și Maria Niculescu-Ianca. Ambele fete au fost înzestrate la căsătoriile lor în mod inegal. Ana Hagiopol

cu moșia Văleni în întindere ca 1000 pogoane și Maria Niculescu cu moșia Dudești în întindere ca 6000 pogoane și un imobil din București. Maria Niculescu fiind mulțumită pe dota sa renunță la succesiunea tatălui său. Frații își impart averea imobilă și Ana Hagiopol rămâne cu zestrea ce i se constituie. După moartea sa însă, trei din moștenitori și anume Maria Atanasovici, Ecaterina Maimarol și Ana N. Negri, reclamantele de azi, intentează acțiunea de față prin care pretind că prin înzestrarea făcută surorii mamei lor Maria Niculescu, s'a atacat rezerva mamei lor și cer să fie condamnată Maria Niculescu ca să le dea excedentul care a trecut peste cotitatea disponibilă și pe care ele îl evaluiază, la început în acțiunea principală la 150.000 lei, și apoi printr'o altă acțiune suplimentară mărește această sumă cu încă 150.000 lei, în total lei 300.000 plus dobânzi și cheltueli de judecată;

Având în vedere că în urma actelor prezentate de părți, a expertizelor făcute în cauză și a martorilor audiați, se stabilește averea rămasă pe urma defunctului Ștefan Jianu, se stabilește masa succesorală, valoarea ei și prin consecință și cotitatea disponibilă. Totalul masei succesoriale în care intră și dotele fetelor după valorile ce le aveau în momentul decesului lui Ștefan Jianu, se ridică la suma de lei 1.286 320 bani 50, deci cotitatea disponibilă fiind de o pătrime, este de lei 321.580, iar zestrea defendoarei Maria Niculescu de lei 503.513, deci întrece cotitatea disponibilă cu lei 182.933 care urmează a se restitui reclamantelor și acțiunea principală și suplimentară urmează a fi admise pentru această sumă cât se dovedește, fără dobânzi, căci cererea de dobânzi fiind făcută azi în instanță nu este admisibilă.

Se acordă reclamantelor și 8000 lei cheltueli de judecată după lista și actele din dosar.

În ce privește observațiunile defendoarei la formarea masei succesoriale făcute în instanță și prin concluziuni scrise:

Având în vedere că evaluările averilor imobile s'au făcut de experții numiți de tribunalele respective, cari motivează evaluările ce fac și numai imobilul din București calea Rahovei No. 66 s'a redus la 22.000 lei cât se prevede în actul de vânzare aflat la dosar;

Având în vedere că în masa succesorală nu s'a trecut casele din Pitești, de oarece se dovedește din depunerile martorilor și actele prezentate de reclamante că defunctul Ștefan Jianu nu avea case în Pitești. Casele din Pitești erau ale soției sale; că din moșia Pârliți s'a pus la masa succesorală numai 218 pogoane, căci reclamantele dovedesc cu actul de vânzare autenticat și transcris la tribunalul Romanți la No. 119 din 1872 că 64 pogoane din moșie erau cumpărate de Gh. Jianu dela Zinca Părvulescu și jumătate din moșie care era de 500 pogoane s'a vândut de Ștefan Jianu lui Gh. Jianu cu actul transcris la No. 35 din 20 Martie 1872. În fine, moșia

Fălcoi nu s'a pus la masă, pentru că dânsa în momentul deschiderii succesiunii lui Ștefan Jianu nu mai aparține defunctului, de oarece parte din ea a fost cumpărată de Gheorghe și Amza Jianu dela Apostol și Sultana Jianu în anul 1864 prin actul autentificat și transcris la No. 14 din 1864, iar parte a fost pusă antripicon de Ștefan Jianu la anul 1864, după cum rezultă din certificatul No. 54240 din 1904 aflat la dosar, prin care se constată punerea de antripicon a restului de moșie Fălcoi în locul moșiei Ungheni, moșie dotală a soției sale Zinca. Asemenea nu s'a trecut din lipsa unei dovezi serioase suma de galbeni 50.000 despre care vorbește defuncta Ana Hagiopol în cererea de partagiu contra fraților că ar fi rămas și acești bani pe urma defunctului Ștefan Janu, cerere care i s'a respins;

Având în vedere că defendoarea susține că actele de vânzare relative la moșia Fălcoi și Pârliți, sunt acte simulate cerând a proba aceasta cu martori;

Considerând că dacă în drept această probă este admisibilă, în fapt însă având a stabili fapte petrecute în anii 1846, 1864 și 1872, data actelor în cauză, este foarte greu de a se găsi martori cari să inspire încredere justiției. În ce privește moșia Pârliți este și prezumția că actul e bun, întrucât cumpărătorul Gh. Jianu avea avere proprie, de oarece moștenise pe mama sa și tot el cumpărase 64 pogoane din aceeași moșie dela Zinca Părvulescu prin actul arătat mai sus.

În ce privește moșia Fălcoi, prin unul din actele ce se declară simulate, jumătate este cumpărată de Amza și Gheorghe Jianu dela Apostol și Sultana Jianu, iar nu dela Ștefan Jianu, iar jumătate a fost pusă antripicon de Ștefan Jianu, precum rezultă din certificatul No. 54.240 din 1904 aflat la dosar:

Că astfel fiind, proba cu martori devine și inutilă în cauză și urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea.

Semnăt, Const. M. Pantelimon.

Observație.— Hotărîrea de mai sus a tribunalului de Romanați, rezolvă în mod juridic câteva chestiuni de drept foarte importante asupra cărora ne rezervăm a reveni după ce afacerea va fi judecată în apel. S. R.

TIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența dela 3 Octombrie 1909

Președinta d-lui D. Volanschi, judecător-unic

H. Nelken și altul cu L. Sandovici

CONTESTAȚII LA EXECUTARE. — UNDE POT FI ÎNDREPTATE. — DISTINCȚIUNE — ART. 400 § 1 PR. CIVILĂ.

GAGIU. — DREPTUL DE RETENȚIUNE AL CREDITORULUI. — PRIVILEGIU. — TABLOU DE DISTRIBUȚIE A PREȚULUI REZULTAT DIN VÂNZAREA GAJULUI.

IPOTECĂ MOBILIARĂ.—RECOLTE.—CREDITORI CHIROGRAFARI.—MĂSURI DE ASIGURARE.—LEGEA DIN 2 MAI 1906.

GAGIU.—PACT COMISORIU.—NULITATE.—«DATIO IN SOLUTUM».—ART. 1689 ȘI 482 C. CIVIL.

NOVAȚIUNE.—DACĂ POATE FI PRESUPUSĂ.—ART. 1130 C. CIV. GAGIU.—VÂNDERE FĂRĂ LICITAȚIE.—CONDIȚIUNI.—VALIDITATE.

1° Potrivit art. 400 § 1 din procedura civilă, nu-

mai contestațiile cari s'ar ridică asupra executării silite, privitoare la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărîrii ce se execută, se vor îndreptă la instanța care a încuviințat titlul executor. Toate celelalte contestațiuni se vor îndreptă la instanța care execută hotărîrea.

2° Dreptul de retențiune al creditorului gagist nu poate fi opus celorlalți creditori, cari pot urmări bunurile pe cari debitorul lor le-a constituit gaj, rămânând ca creditorul gagist să fie înscris cu privilegiu la tabloul pentru distribuirea prețului rezultat din vânzarea gajului.

3° În urma legii din 2 Maiu 1906, care a creat instituția ipotecară mobilă asupra recoltelor, creditorii chirografari putând urmări bunurile grevate de ipotecă, pot cu atât mai mult să ia măsuri asigurătoare asupra acelor bunuri.

4° Nulitatea pactului comisoriu stabilită de art. 1689 cod. civil, nu atinge convențiile cari atribue proprietatea gajului creditorului, decât atunci când sunt contimporane constituirea gajului, astfel că o *datio in solutum* după constituirea gajului este valabilă.

5° Potrivit art. 1130 din codul civil, novațiunea nu se presupune, voința de a o face trebuie să rezulte în mod evident din act.

6° Facultatea pe care debitorul o dă creditorului său de a vinde gajul fără licitație publică, în scopul achitărei creanței sale, e valabilă când e posterioară contractului de amanet, dar creditorul nu poate uză de dânsa decât atât timp cât nu se exercită urmăriri silite sau nu s'au luat măsuri asigurătoare de către alți creditori.

Tribunalul,

Având în vedere că tribunalul Iași prin ordonanța No. 3741 din 1909, a admis după cererea lui Heiman Nelken și Eduard Löbel, înființarea unui sechestră asigurător până la concurența sumei de 6800 lei pe averea mobilă proprietatea lui Lascar Sandovici, de pe moșia Cursești județul Vaslui; că pentru executarea dispozitivului acestui jurnal, s'a adresat comisiune rogatorie tribunalului Vaslui care prin jurnalul No. 4417 din 1909, a ordonat aplicarea sechestrului; că corpul portăreilor prin procesul-verbal No. 48 din 1909 a sechestrat recolta și vitele de pe moșia Cursești;

Având în vedere că în contra acestui sechestră, Casa de Credit din Vaslui, prin petiția înregistrată la No. 15170 din 1909 a făcut contestație pentru următoarele motive: 1) averea sechestrată este constituită gaj Casei de credit prin actele transcrise de tribunalul Vaslui la No. 22 din 1908 și No. 10 din 1909 pentru suma de 33445 lei; și 2) că averea a fost dată Casei de credit pentru plata creanței sale;

Având în vedere că procuratorul lui H. Nelken și E.

Löbel a susținut că contestațiunea trebuia îndreptată conform art. 400 c. pr. civ., la tribunalul Iași, de oarece se discută dispozitivul jurnalului și a cerut respingerea ei;

Având în vedere că, după art. 400, § I, c. pr. civ. numai contestațiunile cari s'ar ridica asupra executării silite privitoare la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului hotărârii ce se execută, se vor îndrepta la instanța care a încuviințat titlul executor, toate celelalte contestații, ce s'ar ridica asupra urmăririi însăși, se vor îndrepta la instanța care execută hotărârea;

Având în vedere că principiile care cărmuesc contestațiile silite se aplică prin analogie și la contestațiile la sechestrele asigurătoare;

Având în vedere că prin contestația Casei de credit nu se discută dispozitivul jurnalului tribunalului Iași, ci se tinde a se dovedi că averea nu poate fi sechestrată fiindcă aparține Casei de credit; că contestația fiind relativă la urmărirea însăși, ea este bine îndreptată la tribunalul Vaslui care a executat măsura de asigurare admisă de tribunalul Iași; că deci cererea lui Nelken și Löbel urmează a fi respinsă;

Având în vedere că Casa de credit a împrumutat lui Lascar Sandovici suma de 33445 lei, că pentru siguranța creanței a constituit gaj recolta și vitele de pe moșia Cursești, după cum se constată din actul autentificat de tribunalul Vaslui la No. 1096 din 18 Septembrie 1908 și transcris la No. 22 din 1908 și din actul transcris la No. 10 din 21 Aprilie 1909;

Având în vedere că pentru înlesnirea creditului agricol, prin legea din 2 Martie 1906, care modifică art. 479 și 480 din codul comercial, s'a admis ca gajul constituit asupra productelor solului pendinte încă de rădăcini sau deja culese, să se considere constituit prin simplul efect al convențiunei; ceea ce în drept e o adevărată ipotecă mobilă, de oarece ceea ce distinge gajul de ipotecă, este deposedarea debitorului, care pierde posesiunea obiectului dat în gaj și care intră în posesiunea creditorului;

Având în vedere că procuratorul lui Nelken și Löbel a susținut că Casa de credit din Vaslui trebuie să facă dovadă că recolta pusă în gaj există în momentul constituirii actului de gaj;

Având în vedere că atunci când părătul ridică o excepțiune, îi incumbă sarcina probei, că faptul afirmat de procuratorul lui Nelken și Löbel nefiind cu nimic dovedit, actul de gaj îi este opozabil.

Asupra celui dintâi motiv al contestației:

Având în vedere că dreptul de retențiune a creditorului gagist nu poate fi opus celorlalți creditori, aceștia pot urmări bunurile pe care debitorul lor le-a constituit gaj, rămânând ca creditorul gagist să fie înscris cu privilegiu la tabloul pentru distribuirea prețului rezultat din vânzarea gajului (Cpr. Laurent t. 28 No. 502);

Având în vedere că în urma legii din 2 Martie 1906

care a creat instituția ipotecei mobiliare asupra recoltelor, discuțiunea de mai sus nu mai poate avea loc, de oarece creditorii chirografari pot urmări bunurile grevate de ipotecă, cu atât mai mult ei pot lua măsuri de asigurare;

Având în vedere că Casa de credit din Vaslui pentru a dovedi că lucrurile amanetate i-au fost date în plată de Lascar Sandovici pentru stingerea creanței, s'a servit de două scrisori de ale acestuia: prin cea dintâi, dela 22 August 1909, face cunoscut directorului Casei de credit că: «nu mai pot administra moșia Cursești și averea de pe ea, de oarece sunt bolnav, așa dar vă rog să bine-voiți a numi d-voastră un administrator și să încaseze veniturile de pe moșie pentru achitarea gajului», iar prin a doua scrisoare din 24 August 1909 spune că: «puteți procedea la vânzarea vitelor și uneltelor de plugărie, pentru a se putea îndestula Casa de credit de sumele ce dătoresc»;

Având în vedere că urmează a se examina dacă conținutul acestor două scrisori dovedește darea în plată după cum susține Casa de credit;

Având în vedere că codul comercial n'a reprodus art. 459 din codul comercial italian, care declară că: *é nullo qualunque patto che autorizzi il creditore ad appropriarsi la cosa avuta in pegno*; însă art. 482 c. com. trimite la art. 1689 c. civ., care stabilește nulitatea pactului comisoriu; această nulitate nu atinge convențiile care atribue proprietatea gajului creditorului, decât atunci când sunt contimporane constituirii gajului (Planiol t. II, No. 2459; Cesare Vivante, *Il codice di commercio italiano*, t. V No. 516.); că deci, în principiu, o *datio in solutum* după constituirea gajului este valabilă;

Având în vedere că *datio in solutum* implică o novațiune și că după art. 1130 c. civ., novațiunea nu se presupune, voința de a o face trebuie să rezulte în mod evident din act;

Având în vedere că din coprinsul celor două scrisori, arătate mai sus, nu se constată voința debitorului de a da în plată creditorului lucrurile amanetate, ci numai autorizarea de a vinde gajul fără licitație publică, în scopul achitării creanței; că această facultate acordată creditorului este valabilă fiind posterioară contractului de amanent, dar creditorul poate uză de dânsa numai atâta timp cât nu se exercită urmăriri silite sau nu s'au luat măsuri de asigurare de către alți creditori;

Având în vedere că din cele expuse constatându-se că lucrurile sechestrate de Nelken și Löbel sunt proprietatea lui Lascar Sandovici, sechestrul asigurător aplicat de aceștia este valabil; că deci contestația Casei de Credit din Vaslui urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de ședință Dimitrie Volanschi, respinge cererea, etc.

Semnat, D. Volanschi.

Observație. — Sentința tribunalului Vaslui, ce

publicăm astăzi, cuprinde două puncte importante : unul privitor la dreptul de retenție al creditorului amanetar, iar celalt la pactul comisoriu sau contractul pignorativ.

Dreptul de retenție al creditorului amanetar, pe care îl consacără art. 1694 C. civ. în materie de amanet, este de origină romană ¹⁾.

Creditorul amanetar are asupra lucrului amanetat un drept de retenție, căci debitorul nu poate cere restituirea lucrului său cât timp nu și-a plătit datoria, capete, procente și spese (art. 1694 § 1) ²⁾.

S'a decis că acest drept, fiind un drept real, este opozabil nu numai debitorului, dar chiar celor de al treilea, cari, în urma constituirei amanetului, ar fi dobândit vre-un drept asupra lucrului amanetat ³⁾.

Părerea contrară este însă generalmente admisă ⁴⁾.

Dreptul de retenție este un corolar al posesiunii creditorului amanetar ; de unde rezultă că el nu-și are ființă în toate ipotezele în care creditorul nu are posesiunea lucrului amanetat.

Dacă lucrul se găsește în posesiunea unui terțiu altes de părți (art. 1688), dreptul de retenție se va exercită de acest terțiu în folosul creditorului ⁵⁾.

Dreptul de retenție este câteodată de un folos incontestabil pentru creditorul amanetar investit de un privilegiu. În adevăr, dacă creditorul își realizează creanța sa, el primează asupra prețului pe creditorii chirografari ai debitorului, însă poate fi primat de alți creditori privilegiați având un rang preferabil.

Pe de altă parte, dacă lucrul amanetat, este din acele lucruri cari nu pot fi urmărite, drepturile creditorului amanetar vor rămânea intacte, fără realizarea amanetului, prin reținerea lucrului până la plata creanței sale.

Dreptul de retenție poate deci fi de un mare folos, și el nu face *double emploi* cu privilegiul cre-

ditorului amanetar, căci prin reținerea lucrului, acest din urmă constrânge pe ceilalți creditori ai debitorului la plată, și aceștia vor avea interes a face plata, decâteori valoarea lucrului amanetat va fi mai mare decât creanța garantată ⁶⁾.

Tribunalul pune însă cu drept cuvânt în principiu că ceilalți creditori ai debitorului pot să urmărească și să vândă lucrul amanetat, rămânând ca creditorul amanetar să fie plătit cu privilegiu asupra prețului prins din vânzare.

Această soluție este generalmente admisă și consacrată de jurisprudență, pentrucă, pe de o parte, debitorul rămâne proprietarul lucrului amanetat, iar de de alta, această urmărire nu jignește întru nimic drepturile creditorului amanetar, întrucât creanța sa este plătită cu precădere din prețul vânzării amanetului ⁷⁾.

Al doilea punct important din sentința tribunalului este relativ la pactul comisoriu sau contractul pignorativ.

Deși acest pact este, în principiu, oprit prin art. 1689 din codul civil și prin art. 488 din codul comercial ⁸⁾, totuș tribunalul decide cu drept cuvânt că, în urma constituirei amanetului, debitorul poate, în mod valid să autorize pe creditor a vinde lucrul amanetat, fără îndeplinirea vreunei formalități. Asemenea convenție, care nu s'ar putea face din capul locului, prin însuș contractul de amanet, este validă, dacă a fost făcută mai târziu, atunci când debitorul nu mai este la discreția creditorului său. În acest sens se pronunță atât doctrina cât și jurisprudența și această soluție este admisibilă atât în materie civilă cât și în materie comercială ⁹⁾.

Prin urmare, sentința tribunalului Vaslui este din toate punctele de vedere juridică. Ea este dată și redactată de un distins fost elev al facultăței juridice din Iași, d-l D. Volanschi, de a cărui lumini tribunalul va fi lipsit, cât timp va funcționa în calitate de judecător de instrucție la tribunalul din Iași, unde a fost de curând strămutat în această calitate.

D. ALEXANDRESCO

1) Cpr. L. 1, Pr. și L. 25, Dig., *De pignoribus et hypothecis*, 20, 1; L. 40 § 2, Dig., *De pignoraticia actione*, 13, 7. Vezi și L. unică, Cod, *Etiā ob chirographariam pecuniam pignus teneri posse*, 8, 27, etc.

2) Cpr. Cas. rom. *Dreptul* din 1903, No. 48 și Bult. 1903, pg. 658 urm.

3) C. Iași, *Dreptul* din 1882, No. 83 (afacere în care am pledat noi înșine alătura cu amicul nostru C. G. Dissescu, pe atunci profesor la universitatea din Iași).

4) Cpr. Thiry, IV, 293, p. 261; Guillouard, *Nantissement*, 139; Troplong, *Idem*, 460; Thézard, *Idem*, 16; P. Pont, *Idem*, 1185, 1186; Aubry et Rau, IV, § 434, p. 711 (ed. 4-a). — Vezi asupra chestiunii generale de a se ști dacă dreptul de retenție este un drept real opozabil terțiilor cari ar avea un drept asupra lucrului reținut (chestiune foarte controversată), Guillouard, *Droit de retention*, 19 urm. Cpr. Baudry et Loynes, *Privil. et hypothèques*, I, 227.

5) Beudant, *Suretés personnelles et réelles*, I, p. 174, nota 2.

6) Beudant, *op. cit.*, I, 195, 196, p. 174, 175.

7) Vezi în acest sens. Cas. fr. și C. Pau, Sirey, 35 1 155; Sirey, 93. 2. 225; Troplong, *Nantissement*, 460; Thézard, *Idem*, 16, p. 27; Guillouard, *Idem*, 139; P. Pont, *Petits contrats*, II, 1185; Aubry et Rau, IV, § 434, p. 711 (ed. 4-a); Laurent, XXVIII, 502; Thiry, IV, 293, p. 261. Vezi însă Baudry et Loynes, *Nantissement, Privil. et hypothèques*, I, 100; Cas. fr. Répert. Dalloz, v^o *Nantissement*, 212 și Sirey, 32. 1. 490. Cpr. C. Iași, decizie citată în nota 3.

8) Vezi asupra pactului comisoriu în dreptul nostru anterior, un interesant articol al d-lui Sebastian Radovici, publicat în *Dreptul* din 1910, No. 38.

9) Vezi autoritățile citate într'un studiu al nostru anterior, publicat în *Dreptul* din 1910, No. 26, p. 208, nota 22.